

FAVEROLLES

Door: Dirk de Jong (NL)

Eindcontrole: Sytze de Bruine

Foto boven: Zalmkleurige Faverolles, Frans type.

Intro

Hoenderfokkers kunnen nog veel leren van konijnen- en duivenfokkers; die leren hun dieren aan om de ideale stand aan te nemen om het type zo voordelig mogelijk te tonen. De meeste hoenderfokkers gaan niet verder dan -in het gunstigste geval- de dieren wennen aan een tentoonstellingskooi.

Het beoordelen van het type

Voor wat betreft het type zijn we afhankelijk van een zijaanzichttekening, die jaren geleden door de heer van Gink als ideaal gezien werd. Wij mogen proberen,

mogelijk of niet, om deze tekening werkelijkheid te laten worden. Soms sturen we in de tekst van de standaard wat bij, maar de tekeningen van Van Gink blijven bestaan als ideaal typebeeld. Volledigheidshalve zouden een voor-, achter- en bovenaanzicht van ieder ras veel meer duidelijkheid verschaffen. Misschien iets voor de toekomst, met computer-beelden?

Links: De tekening van Van Gink uit 1920.

de klei nog zacht is, kan je simpel met kleine handelingen het type of de stand

veranderen. Je komt dan vaak voor grote verrassingen te staan hoe het totaal beeld verandert. Niet alleen de ruglijn en de staartdracht bepalen de lengte van een dier, net zo belangrijk is de stand van de hals. Door eens een standaardtype te boetsen met klei kan je simpel de verschillen laten zien; dit geeft een duidelijker beeld dan een serie tekeningen. Door na elke handeling rustig op afstand het resultaat te bekijken vanuit alle hoeken, leer je ontzettend veel.

Uiterlijk en type van de Faverolles

Faverolles zijn forse, diep gestelde hoenders die een massieve indruk maken, met een horizontale houding, van voren gezien een krachtige borst, en voldoende uit elkaar staande poten. Ze zijn in bezit van een volle drielidige baard en een simpele, rechtopstaande enkele kam met het liefst vijf kampunten. De poten zijn licht bevederd en dit ras is in bezit van vijf tenen. Het ideale gewicht van de Faverolles is voor de hanen 3,5 tot 4 kg. en voor de hennen 2,8 tot 3,5 kg.

**Links: Haan, Frans type.
Onder: Haan, Duits type.**

De Faverolles van het Duitse type ogen zwaarder dan die van het Franse type. Ook de ruglijn lijkt langer door de lager gedragen staart. De borst is iets verder uitgezakt, daardoor heeft de Faverolles van het Duitse type het zogenoemde 'baksteenmodel'. In gewicht zijn ze echter niets zwaarder dan Faverolles van het Franse type, dat iets sierlijker oogt.

Om het oorspronkelijk type eens te belichten citeren we uit een oud artikel uit 1920 van de heer Muijs. Want bedenk wel dat er in de loop der jaren heel wat veranderd is, dat is voor bijna alle rassen zo. Als je de namen leest van rassen die aan de wieg van de Faverolles gestaan hebben, denk je onwillekeurig aan de huidige rassen. Als je nu door dezelfde kruisingen de Faverolles terug zou willen fokken, zou je wel eens voor grote verrassingen komen te staan!

Uit: Avicultura 3 maart 1920. Pag 132

Bij beide geslachten is de kam enkel, rechtop, middelmatig groot, met evenredige verhoudingen en zonder eenige kronkelingen. Dit is een zeer moeilijke kwestie, omdat van alle rassen, waaruit de Faverolles zijn gefokt (Brahma's, Cochins, Dorkings en Houdans) alleen de Dorking een enkele kam heeft, welke bovendien bij de hennen nog naar ééne zijde overvalt. De eigenaardige kamvorm van de

Brahma's en Houdans is zeer overerfelijk, derhalve vertoonen al deze kamformaties zich bij de Faverolles en is het dientengevolge noodzakelijk, aan dit punt onze volle aandacht te schenken, om het juiste type te verkrijgen en te behouden. De baard en kinbaard moeten goed naar beneden hangen, dik en vol; lang en dun is minder gewenst. Dit wordt echter alleen gevonden bij de Houdans, één van de samenstellende rassen, en is daarom dan ook zeer moeilijk te fokken. De kop van de Faverolles is een van de meest karakteristieke en belangrijke punten. Op zich zelf is deze breed en kort, met kleine, dunne lellen en stevigen, korten snavel. Bij de hen is de lengte van keel en achterlijf groter dan bij den haan. De dijen zijn kort en staan ver van elkaar met rechte knieën; 't loopbeen is middelmatig lang - een gedrukt, kortbenig dier is niet gewenst - het been stevig en volstrekt niet krom, aan den buitenkant bevederd tot aan het einde van den buitensten teen; beenveeren zacht; vrij van gierhakken, welke nog veelvuldig voorkomen. Teenen vijf in aantal; de 5e teen geheel onbevederd; staart- en sikkelveeren vol en breed; laatstgenoemde kort en liefst rechtop als bij de Brahma's; een breede staart met lange sikkelveeren, laag of rechtachteruit, is niet in overeenstemming met den vorm van den vogel. De staart van de hen is waaivormig en moet laag gedragen worden.

**Rechts: Hen, Duits type.
Onder: Hen, Frans type.**

Prachtig toch, zoals een schrijver/kenner vroeger hielp een ras te verbeteren! In vroeger jaren werd er veel grootschaliger gefokt, men moest produceren. Dit had ook voordelen; de totaalresultaten van de paringen kan men duidelijker beoordelen van een groot aantal hennen dan van twee of drie hennen, waarmee tegenwoordig meestal gefokt wordt. Een groot koppel hoenders is dan een bron aan informatie en dat missen we tegenwoordig. Natuurlijk zijn er meer mogelijkheden om kennis op te doen; boeken, tijdschriften enz. Als je de mogelijkheid hebt om oude jaargangen van Avicultura te lezen, kom je er achter, dat dit gelijk is aan het bladeren in een niet geëvenaarde encyclopedie op het gebied van de kleindierenteelt. Laten we voor de volledigheid nog eens de geschiedenis van het ras vertellen. Dit voor de nieuwe lezers en de mensen die niet in de gelegenheid zijn om af en toe eens in een archief te duiken.

Historie van de Faverolles

De Faverolles danken hun naam aan een klein dorpje, gelegen tussen Houdan en Dreux, genaamd Faverolles in het departement Yvelines. Dit dorpje waar rond 1870 het hoenderras Faverolles is ontstaan, ligt zo'n 70 kilometer ten westen van Parijs. Het heeft maar 680 inwoners en als je het bord Faverolles ziet moet je direct afremmen, anders ben je het dorp al weer uit. Faverolles is omgeven door grote

akkers en velden; dit licht glooiend landschap straalt rust en ruimte uit en er wordt van oudsher veel groente en graan verbouwd. In Frankrijk zijn er 7 dorpjes die Faverolles heten, plus nog 4 met een toevoeging. Let dus goed op als je het wil bezoeken.

Daar er voor de eeuwwisseling in Parijs veel vraag was naar slachthoenders van het type Houdan - ja het waren fijnproevers daar! - heeft men een hoen gefokt dat wel de goede eigenschappen van de Houdan bezat en de slechte eigenschappen niet. Slechte eigenschappen in die tijd waren gevoeligheid voor ziekte en trage groei; dit werd verbeterd door de kuif weg te fokken. Ook wilde men graag grotere dieren fokken en men kruiste Aziatische rassen als de Brahma, Cochin en Langshan met de Houdans. Dit was zeer modern in die tijd; iedere nutfokker van pluimvee wilde met die reuzenrassen zijn stam verbeteren. De hoenders die men uit deze kruisingen fokte hadden geel vel; dit was niet geliefd, dus werden er (witvellige) Coucou de Rennes in gefokt. De nakomelingen hiervan hadden alle mogelijke kleuren en types maar waren als nuthoën zeer goed. Omstreeks 1890 werden deze hoenders ingevoerd in Engeland en aldaar gekruist met Dorkings. Dit was een gouden greep, en de 'Faverolles' werden zeer populair in Engeland. Dat de Engelse fokkers goed werk geleverd hadden, bleek op de grote landbouw tentoonstelling in 1896 te Parijs, waar alle prijzen voor de Faverolles door de Engelsen gewonnen werden. De Franse fokkers zijn met nakomelingen van deze dieren uit Engeland verder gaan fokken. Zij hebben alleen niet zoals de Engelsen gekozen voor een gescheiden hanen- en hennenfok, maar voor de kleur van de haan, namelijk zilverkleurig. Omstreeks 1900 is er dan eindelijk ongeveer de Faverolles, zo als wij die nu kennen.

Verspreiding over de wereld

Het ras won snel aan populariteit en werd ingevoerd in Duitsland en Amerika, waarbij eerst de Engelse fokrichting gevolgd werd; die wordt in grote lijnen nu nog gevolgd in Amerika. In Duitsland werd al vrij snel overgegaan op een standaard die uit één foktoom zowel goede hanen als goede hennen gaf. Bovendien wilden de Duitsers de nuteigenschappen -een zwaar vleeshoën - benadrukken; zo ontstond het wat langere type met de laag gedragen staart en diepe borst.

Links: Duits type Faverolles getekend door Relovsky.

Ook in Nederland zijn er altijd wel fokkers van Faverolles geweest, maar nooit in heel grote aantallen. Deze onbekendheid leverde vaak een foutief gespelde naam op, want ook bij enkelvoud hoort de S er achter. Het is nu eenmaal een Frans woord en die schrijven de S wel, maar spreken hem niet uit. Vroeger moest je dit aan veel tentoonstellingssecretarissen vertellen.

Onder: Getekend door Ludlow in 1909.

Faverolles nu

Als we de Faverolles van nu vergelijken met de oude prenten, dan is er na 1900 niet zo gek veel veranderd wat het type betreft; een wat lossere bevedering, een wat lagere stelling en een bredere borst, wat als totaal beeld een nog imposanter hoen geeft. Al moet je wel altijd bedenken dat we wat de prenten en tekeningen

KONINKLIJK BELGISCH INSTITUUT VOOR NATUURWETENSCHAPPEN

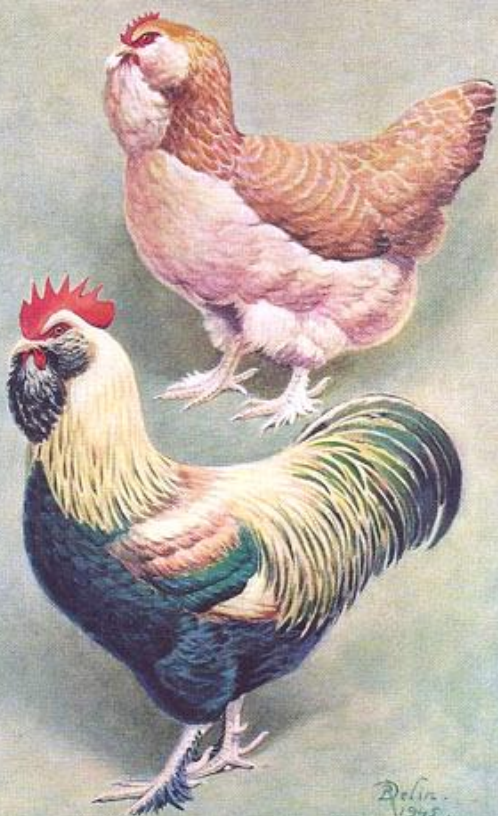

betreft altijd afhankelijk zijn van de interpretatie van de tekenaar.

Links: Getekend door René Delin in 1945.

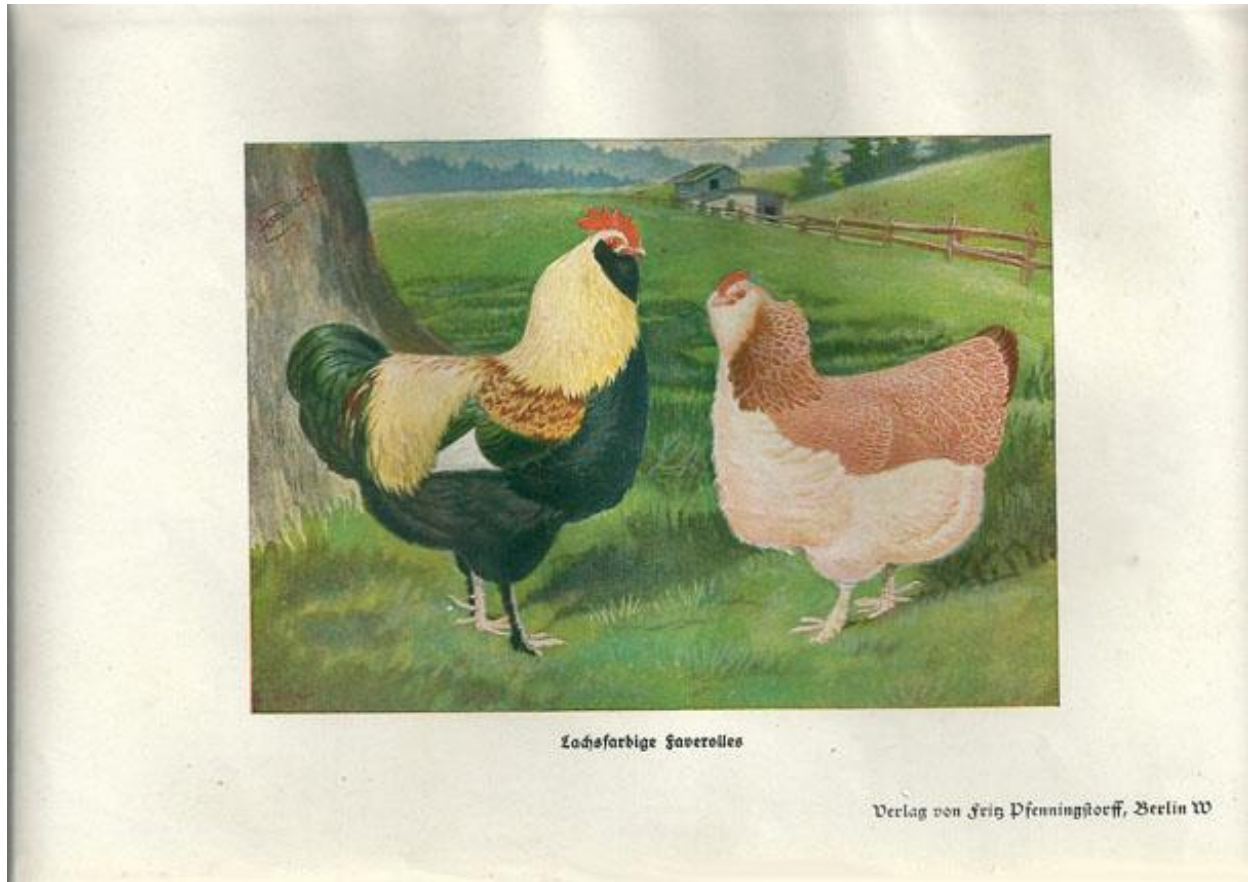
Wat de kleur zalm betreft, die is in de loop der jaren nogal veranderd bij de Faverolles in de verschillende landen waar ze veel gefokt worden. De kleur zalm is door selectie en fokkeuze in alle nuances te fokken van heel licht, zoals nu in Frankrijk, tot heel hard - bijna rood- in Duitsland.

Engeland heeft altijd een heel eigen koers gevaren; het perfectioneren van de Faverolles zoals we die nu kennen is het werk van Engelse fokkers. De favoriete kleurslag zalm was in eerste instantie een bijna zwart-witte haan met iets rood op rug en schouders, en een donker zalmkleurige hen. Om dit perfect in de showkooi te brengen was een

gescheiden hanen- en hennenfok nodig. De standaard is later aangepast, zodat de hanen meer rood mochten laten zien en er uit één foktoom zowel goede hanen als goede hennen werden geboren.

Volgens mij houdt alleen Amerika zich nog aan de eisen van de eerste Engelse standaard.

Boven: Duitse Faverolles, Lachsfarbig (zalmkleurig).

Duitsland is van begin af voor de donker zalm gekleurde hen gegaan en de daarbij horende donkerrode haan met de karakteristieke rode halsvlek. Het type werd ook wat imposanter; trapeziumvormig met een laag gedragen staart.

In Frankrijk koos men in eerste instantie voor de lichte Engelse hanenfoktoom met bijna zwart witte hanen en licht zalmkleurige hennen. Later werden er 2 types erkend: licht en donker, al is er tegenwoordig wel wat veranderd. Was de benaming vroeger Faverolles clair (licht, helder) voor de Franse fokrichting en Faverolles foncé (donker) voor de Duitse fokrichting, tegenwoordig is de benaming Faverolles française (Frans) en Faverolles allemande (Duits), met de kleurbenaming zilvertarwe voor de Franse en zalm voor de Duitse fokrichting. Het verschil in type, wat zich het duidelijkste toont in de hoog gedragen staart bij de Franse en een laag gedragen staart bij de Duitse Faverolles, wordt ook in Frankrijk erkend, net als bij ons in Nederland.

Rechts: Fokker Huub Gerritsen (NL) met een Frans type hen.

Ook in Nederland zijn er twee types Faverolles erkend, de Franse en de Duitse. De Franse Hoender Club ondersteunt dit, mede omdat de Faverolles krielen als oorspronkelijk Duits fokproduct van het Duitse type en kleur zijn. De verschillen zijn dan ook groot genoeg om alle twee de types bestaansrecht te geven.

Links: Fokker Gert Calcoen (B) met een Frans type haan.

De kleuren

Oorspronkelijk waren er 3 kleuren bij de Faverolles: zalm, wit en columbia. De laatste kleur is duidelijk een erfenis van de Brahma. Tegenwoordig komen de Faverolles wereldwijd voor in veel meer kleurslagen, te weten wit, zalm in verschillende nuances, zwart, blauw, columbia, zalm blauwgetekend, koekoek, buff en zilvertarwe. In Frankrijk zijn de Faverolles-Frans nu twee kleurslagen erkend, zalm en koekoek. Alle andere kleurslagen vallen onder Faverolles-Duits.

Onder: Hen in de columbia kleurslag.

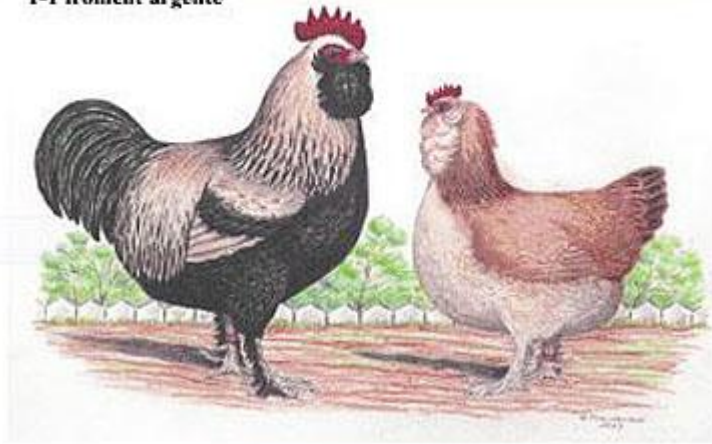

De zalmkleur is iets spectaculairs, een zo totaal verschillende kleur bij haan en hen, dat leken vaak denken dat het twee aparte rassen zijn. Als we de haan bekijken zien we een zwart hoen met zilverwitte sierveren en een witte vleugeldriehoek. Bij dit wit moet men geen spierwit voorstellen maar ivoorwit met iets goudgeel op rug, schouders en zadel. Volgens de Nederlandse standaard moeten rug, schouders en schouderboog doormengd zijn met een lichtrode tint. Met de omschrijving in onze huidige standaard willen we een aparte hanen- en hennenfoktoom voorkomen! De baard van de haan zien we daarbij het liefst zo zwart mogelijk, maar makkelijk is dit niet.

De kleur van de hen is eigenlijk tegenovergesteld. Een ivoorwit hoen met een zalmkleurige hals, rug, zadel en staart, waarbij elke veer licht omzoomd is. Bij het Duitse type is deze zalmkleur van de hennen veel warmer en donkerder. Bij de hanen zien we grotere verschillen: een diepzwarte baard, een roodbruine halsvlek en een roodbruine rug- en schoudertekening. De kleuren bij het Duitse type zijn dus veel harder.

Faverolles française

1-1 froment argenté

Zoals we hierboven al schreven is de zalmkleur in heel veel verschillende gradaties te fokken. We waren echt helemaal verbaasd toen we de nieuwste Franse standaard (2015) inkeken en lazen dat de kleur van de Faverolles 'froment argenté' is - dat is in het Nederlands 'zilvertarwe'. Vreemd is ook dat de Faverolles van het Franse type ook in de kleur koekoek zijn erkend. Andere kleuren werden altijd ondergebracht bij het Duitse type. De kleur zilvertarwe bij de Faverolles wijkt wel af van de algemene kleurbeschrijving in

Frankrijk. Het vreemde is dat in deze kleurbeschrijving van zilvertarwe bij de Faverolles geschreven wordt over zalmkleurige tinten.... Volgens mij zijn de Fransen volledig de weg kwijt geraakt. Het is wel vreemd dat blijkbaar iedereen in ons land deze wijziging gemist heeft in deze moderne tijd met al zijn internet info.

Hoe nu verder? In Nederland volgen we het land van oorsprong - in dit geval Frankrijk. Nu is er niets moeilijker dan een kleurbeschrijving van iemand anders met de zelfde ogen als de schrijver te zien. Nederlandse topdieren voldoen perfect aan de Franse beschrijving; de veel lichtere en onregelmatiger gekleurde dieren in Frankrijk blijkbaar ook. Als we de standaardafbeelding bekijken zien we de Nederlandse dieren, de Franse dieren lijken hier niet meer op.

Rechts: Zalmkleurige Faverolles hen, Frans type, van een Nederlandse fokker.

Onze Faverolles laten een mooie zachte en vooral regelmatige zalmkleur zien; wellicht kunnen we dit eens onder de aandacht van de Franse fokker brengen. Op dit moment gaan steeds meer Franse liefhebbers over op de Duitse fokrichting. Waarom? Vinden ze hun eigen fokrichting niet mooi meer? De kleuren bij onze hoenders zijn altijd een beetje in beweging en onderhevig aan persoonlijke voorkeuren, want wie bepaalt hoe licht een lichte zalmkleur is? De een wil zo licht mogelijk en een ander wil toch graag nog wat kleur zien.

Fokadviezen

Uit: Avicultura 3 maart 1920.

Bij het paren van de zalmkleurige variëteit lette men wel op den kam, de breedte van den rug en de wijdte tusschen de dijen, welke bij beide geslachten goed behoren te wezen. De kam mag geen zijspranken vertoonen en zoo mogelijk bij de hen van zeer fijn weefsel zijn en rechtop staan. De dieren met de beste kammen bezige men hiervoor, want de minste fout in den kam vinden we terug bij de kuikens. Een haan met zware kin- en bakkebaarden bezit veel waarde als fokvogel. Nek- en zadelveeren strookleurig geel is voor hanenfok te verkiezen boven wit, terwijl voor hennenteelt een heel licht tintje bruin of bruinachtig grijs kan worden

toegelaten. Van de hennen met eenig zwart in de sierveeren, juist aan de punt, dienen wij voorzichtig te fokken, tenzij men weet, dat de moeder veel beter van sierveeren was.

Veel van deze fokadviezen van meer dan 80 jaar geleden gaan nu nog op, al gaan moeilijke kleuren die in veel nuances voorkomen door de jaren met een soort golfbeweging. Dit is denk ik over een 50 jaar pas goed zichtbaar door het gebruik van kleurenfoto's bij de rasartikelen.

Boven: Faverolles kuikens Frans type/kleur.

Onder: Vooral bij de Duitse zalmkleur is het verschil tussen haantjes en hennetjes al na een paar weken duidelijk; de donkere kuikens zijn de haantjes.

Faverolles leggen licht getinte eieren. Deze zijn meestal wat rond van vorm, maar wat klein voor zo'n grote kip. Het minimum gewicht voor een broedei is 55 gram

volgens de Franse Standaard. De hennen werden gemakkelijk broeds en het zijn uitstekende kloeken, zo werd vroeger beweerd. Voor de huidige Faverolles gaat dit broeds worden niet meer op, al kan je dit wel weer terugfokken in een stam. Ik denk dat als er wat meer Faverolles gefokt worden, we snel op een wat groter ei kunnen selecteren, het zijn per slot van rekening vroeger allrounders geweest. Voor de mensen die ik overgehaald heb om Faverolles te gaan fokken: de ringmaat is voor de haan 24 mm en voor de hen 20 mm.

Links: Blauw-zalm hen. Het enige bij de hennen waar je aan ziet dat het blauw-zalm is, is de kleur in de slag- en staartpennen.

Faverolles clubs in andere landen

Over de hele wereld verspreid kom je liefhebbers van Faverolles tegen en via Internet hebben vele contact met elkaar. Het is zeer interessant om eens te ontdekken hoe men in andere landen het houden van rashoenders beleeft. Landen als Amerika, Duitsland en Engeland hebben speciaalclubs voor alleen Faverolles, al moet je hierbij niet denken aan immens grote ledenaantallen. De Amerikaanse club heeft maar 43 leden en daarvan komen er nog 6 uit

Europa; Engeland is koploper met ongeveer 80 leden. In Duitsland heet de speciaalclub 'Sonderverein Deutscher Lachshuhn- und Zwerglachshuhnzüchter'. In Frankrijk zijn de Faverolles met de Houdans samen ondergebracht in de 'Houdan, Faverolles, Mantes Club de France'. In Nederland zijn de Faverolles bij de Franse Hoender Club te vinden.

Als je de presentatie van de clubs in het buitenland vergelijkt met ons land zijn wij toch erg stijf en gierig. Vooral de Engelstalige landen hebben mooie en artistieke prijzen en kleurrijke stands. Ik hoop dan ook dat er meer liefhebbers eens over de grens gaan kijken; het kan de aankleding van onze shows alleen maar aantrekkelijker maken.

[Klik op de logo's voor de websites van de clubs](#)

Tot slot

Het is geen gemakkelijke opgave om een perfect koppeltje Faverolles op een tentoonstelling in te zenden. Het is geen ras waarbij je als beginner meteen met karrenvrachten prijzen huis komt. Durf je toch de uitdaging aan, dan krijg je er heel veel voor terug. Faverolles zijn superieure allrounders, een ontzettend mooie kip, die vertrouwelijk in de omgang zijn en uitstekende nuteigenschappen hebben. Een ras om van te houden, een ras waar je alle kanten mee op

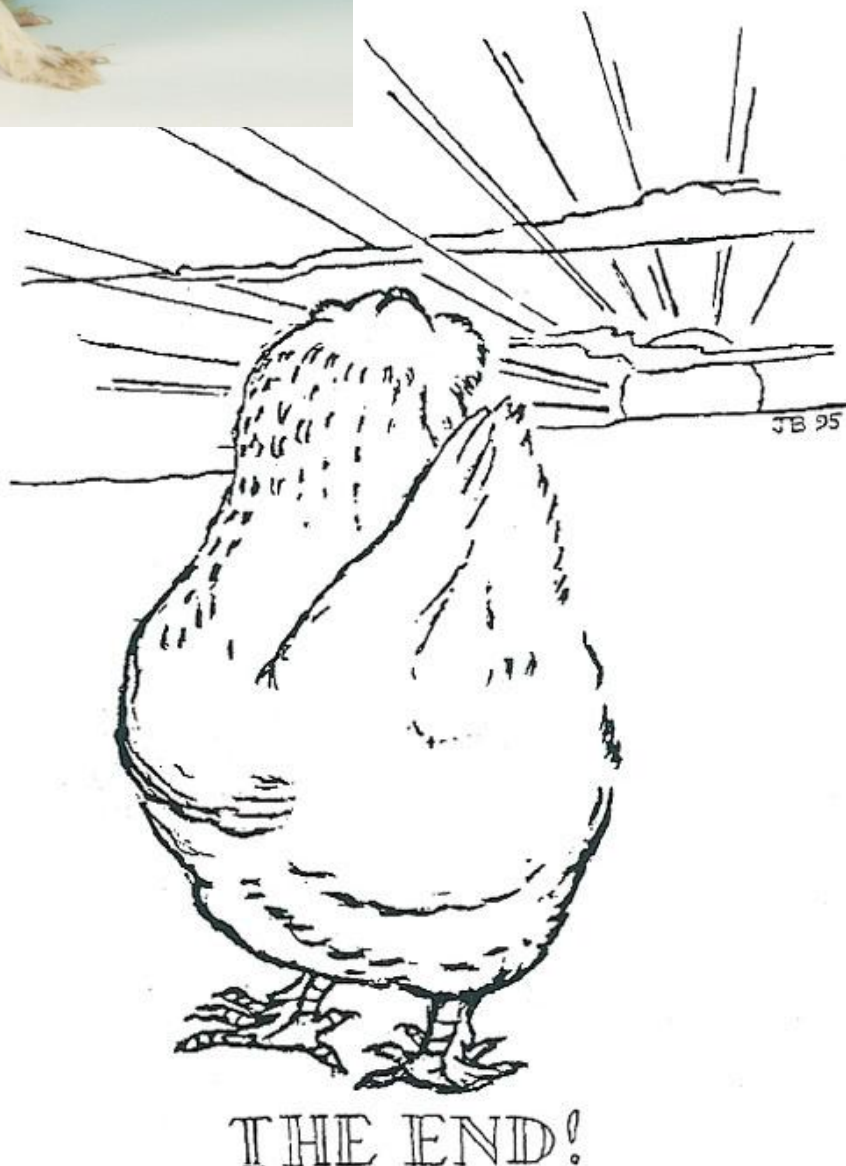

kan, een ras voor Bourgondiërs, liefhebbers van schoonheid, een ras met karakter, voor de show of voor zomaar in de tuin; kortom een ras voor iedereen!

Links: Engelse zalmkleurige Faverolles hen van Marcia Gilbert (UK)

Onder: Tekening uit het Jubileumboekje van de Engelse Faverolles Club, gemaakt door Jesse Bruton, echtgenoot van Sue Bruton, voorzitter van de Club.

Copyright ©2017 All rights reserved by the Aviculture-Europe Foundation.

Dit is een publicatie uit het online tijdschrift www.aviculture-europe.nl

Nederlandse uitgave ISSN: 1871-6865

U mag deze tekst / foto's niet kopiëren, distribueren, zenden of publiceren zonder schriftelijke toestemming.